

RADIKÁLNÍ LEVICE V ČR PO ROCE '89

DIVIŠOVÁ VENDULA
POLITICKÝ
EXTREMISMUS A
RADIKALISMUS
7. 12. 2015

KRAJNÍ LEVICE PO ROCE 89

- levice jako taková zprofanovaná
- chybí ideová tradice i obecné povědomí
- absence zkušeností s veřejnou politickou prací
- ale zástupci radikální levice (mimo KSČ) i před rokem 1989 - revoluční marxismus, trockismus...
- postupný vývoj - 1990-92 - profilace jednotlivých proudů, vývoj tematiky a programatiky
- 1993-96 - strukturalizace radikální levice, etablování hlavních proudů
- navazování kontaktů
- od roku 1998 - RL scéna relativně stabilizovaná, zástupci většiny proudů

KRAJNÍ LEVICE PO ROCE 89

- **LEVÁ ALTERNATIVA** (Hnutí za demokratický a samosprávný socialismus)
- vznik od jara 1989, první signatáři: Petr Uhl, Egon Bondy
- ale i lidé spojení s anarchismem (Nezávislé mírové sdružení, ČAS) a ekologové
- platforma nekomunistické radikální levice, působí i jako součást OF
- program: pluralitní socialismus, hospodářsko-samosprávná parlamentní demokracie
- vícesektorová ekonomika dočasná nutnost, soukromé vlastnictví nemá být převládající
- představa změny světového ekonomického a pol. systému
- tiskový orgán – štrájetideník *Belarita* (Vraticelev, Vratova)

KRAJNÍ LEVICE PO ROCE 89

- účast na mezi. akcích Sjednoceného sekretariátu IV. internacionály
- zahraniční kontakty - některé organizace se dostávají do ČR
- určité napojení na trockistické organizace
- spory - umírněná x radikální frakce (otázka spolupráce s OF a KSC)
- radikální část - tzv. *Opoziční platforma* (V. Votava)
 - *Radikálně demokratická autonomní skupina* (J. Polák)
- 1991 - vznik *Asociace samosprávného socialismu* - samostatná názorová platforma v LA (A. Novák, V. Votava, P. Uhl...)
- část členů odchází

ANARCHISMUS PO ROCE 89

1. 1989-92 - formování
2. 1993-95 - stagnace
3. 1996-97 - restrukturalizace
4. 1998-01 - vzestup
5. 2002- stagnace

ANARCHISMUS PO ROCE 89

- už nějaké aktivity před rokem 1989, vliv i punkové subkultury
- v ní řádově stovky příznivců, většinou nebyli politicky aktivní
- Nezávislé mírové hnutí (Iniciativa pro demilitarizace společnosti)
- říjen 1989 - prohlášení **ČESKOSLOVENSKÉHO ANARCHISTICKÉHO SDRUŽENÍ (ČAS)**
- uvnitř řada dalších skupin
- časopis A-Kontra (J. Polák) - de facto koordinátorem ČAS
- spory s částí anarchistického spektra (nesouhlas s orientací časopisu)
- 90. léta - hlavní osobnosti - Petr Bergmann, Jakub Polák
- útlum ČAS, činnost obnovena až se znovu vydáváním A-Kontra (1998)

ANARCHISMUS PO ROCE 89

- různorodá ideologická výbava skupin, jednotlivců
- zdroje českého anarchismu:
 - *kulturní* - punk, hard core ad.
 - *politický* - politická filozofie (Stirner, Proudhon, Bakunin, Kropotkin); ek. reforma
 - *zahraniční* - německá Autonomní scéna
- hlavní témata:
 - odmítání státu a kapitalismu, kritika probíhající ek. reformy; negativní postoj k rozdělení ČSFR
 - ekologie, práva zvířat
 - odpor proti rasismu a fašismu (vznik SAA, AFF ad.) - střety se skinheady

ANARCHISTICKÉ HNUTÍ

- **ANARCHISTICKÁ FEDERACE**
- 91/92 - vyděluje se z ČAS (spory ohledně spolupráce s KSČ)
- časopis Autonomie - postupně se propojuje s AF
- Roman Laube, Jan Jakub Línek

ANARCHISTICKÉ HNUTÍ

- anarchosyndikalismus - revoluční syndikalismus
- představen v A-Kontra (překlad materiálů Mezinárodní asociace pracujících, MAP)
- cílem svobodný komunismus
- ekonomická a územní samospráva, federace komun, obcí podniků...
- podpora vzniku nezávislých a radikálních odborů
- v rámci ČAS krátce **Frakce anarchosyndikalistů ČAS**
- v rámci LA - **Anarchosyndikalistická autonomní skupina** (Andrej Funk)
- na skupinu navazuje **ANARCHOSYNDIKALISTICKÁ INICIATIVA** (1992) → **ANARCHOSYNDIKALISTICKÁ FEDERACE** (1993)
- tiskoviny - zejména Hlas přímé akce
- syndikalistické odbory **Solidarita - NRO** (Nezávislé radikální odbory)

ANARCHISTICKÉ HNUTÍ

- 1995 - vznik nové zastřešující organizace **ČESKÁ ANARCHISTICKÁ FEDERACE**
- kolem časopisu Svobodná mysl (→ Svobodná práce)
- Pavel Auersvald, Petr Wohlmuth
- část členů a příznivců ČAS a ASF
- 2 proudy (frakční boj - některé se odtrhnou) :
 - *kulturně-sociální* - je možné být svobodný i v rámci živ. stylu
 - *politicko-sociální* - svržení systému soc. revolucí, kolektivizace výrobních prostředků, přirozená solidarita
- odmítání státu, kapitalismu
- ter. a výrobní samospráva, autonomní regiony spojené ve federacích
- trvale udržitelný způsob života

ANARCHISTICKÉ HNUTÍ

- možné cesty - anarchosyndikalismus, anarchokomunismus
- přímá akce, ale i osvěta; podporuje také zakládání svobodných komun, squatting
- 1996 - ASF se stává členem **ANARCHOSYNDIKALISTICKÉ FRAKCE ČAF**
- 1997 - změna názvu na **ČSAF**, úsilí o vstup do Internacionály anarch. federací
- přijetí Anarchosyndikalistické frakce do MAP
- postupné vydělování se proudu-sociálně politického (1996: **Solidarita**, 1997: **Severočeská libertinská federace**)
- konec r. 97 - velká část anarchosyndikalistů odchází - **Federace sociálních anarchistů**

ANARCHISTICKÉ HNUTÍ

- 1996 - **ORGANIZACE REVOLUČNÍCH ANARCHISTŮ-SOLIDARITA (ORAS-S)**
- vznik v rámci ASF, (návrh na přeměnu na org. - politicky neutrální syndikalismus) - vývoj - pol. neutrální syndikalismus - anarchosyndikalismus - revoluční anarchismus
- soustavná, čistě politická činnost; list Solidarita
- radikální syndikalismus, program: společenská samospráva, průmyslový syndikalismus
- cesta k cílům - přímá akce, organizace zdola, solidarita
- cílem vznik syndikalistických skupin (pracoviště, školy) - pak změna v syndikáty a jejich federace
- decentralizace moci (místní obč. shromáždění), kolektivní vlastnictví

ANARCHISTICKÉ HNUTÍ

- 1997 - vznik **FEDERACE SOCIÁLNÍCH ANARCHISTŮ (FSA)**
- přešla do ní většina členů ASF
- původně anarchosyndikalismus - transformace do podoby anarchokomunismu
- odmítání parl. demokracie
- třídní boj, nutnost obnovit třídní uvědomění - osvětová činnost
- cílem revoluce, vybudování svobodné social. společnosti (anarch. komunismus)
- agitační skupiny → revoluční odbory/syndikáty pracujících
- syndikáty v průběhu revoluce - připravují lidi na převzetí výrobních prostředků
- společnost na bázi komun (bydliště) a syndikátů (práce)

ANARCHISTICKÉ HNUTÍ

- členskou sekcí Mezinárodní asociace pracujících
- antifašismus (spolupráce s AFA)
- proti spolupráci s trockistickými skupinami
- kritika nerevoluční části anarchistického hnutí
- 1998 - příklon k FORA modelu organizace - organizace jen se soc. anarchistů, anarchokomunistů a příznivců komunismu rad (x syndikalismus
přístupný všem pracujícím)
- 1999 - zakládá vlastní nezávislé revoluční odbory Rovnost

ANARCHISTICKÉ HNUTÍ

- 4. května 1996 - zásah policejní jednotky v klubu Propast
- vznik české sekce mezinárodní **ANTIFAŠTICKÉ AKCE (AFA)**
- 98-99 - nárůst násilí (vzestup násilí ze strany pravicových radikálů)
- na AFA participují i RASH a SHARP
- časopis Akce
- kontra-demonstrace
- čtyři cíle:
 1. ochrana pol. a veřejného prostoru revolučního anarchistického hnutí
 2. zamezení veřejné prezentaci neonacistických myšlenek
 3. monitorování radikálně pravicových aktivit
 4. šíření myšlenek militantního revoluční antifašismu

ANARCHISTICKÉ HNUTÍ

- 2000/2001 - vzestup anarchistického hnutí
- září 2000 - zasedání MMF a Světové banky v Praze
- **INICIATIVA PROTI EKONOMICKÉ GLOBALIZACI (INPEG)** - ČSAF, trockistická Socialistická solidarita a řada menších iniciativ (např. Food, not Bombs), spolupráce dále ORA-S, Nesehnutí (x FSA)
- podpora hnutí zezdola, cílem společnost založená na potřebách všech (x zisk)
- relativně úspěch, předčasné ukončení zasedání
- ale pokles podpory anarch. hnutí, větší tenze i uvnitř; objevují se nová témata
- **FEMINISTICKÁ SKUPINA 8. BŘEZNA** - původně různorodý ideologický profil
- časopis Siréna
- svobodná, beztřídní společnost - samospráva

ANARCHISTICKÉ HNUTÍ

- listopad 2002 - protesty proti zasedání NATO v Praze (hl. ČSAF, FS8b, ORA-S)
- platforma AntiNATO
- další protiválečné aktivity
- roste význam AFA - antifašismus do té doby spíše sekundární téma
- koncept revolučního antifašismu - fašismus jako projev kap. systému
- růst apol. antifašistů - vznik **ANTIFAŠISTICKÉ SKUPINY FSA**
- 2003 - sloučení AFA a FSA do **FEDERACE ANARCHISTICKÝCH SKUPIN (FAS)**
- obecně návrat k subkulturnímu prostředí, upouštění od snah oslovit pracující, snížení zájmu o odborovou činnost

ANARCHISTICKÉ HNUTÍ

- 2003 - rozkol uvnitř ORA-S - část odmítla rev. anarchismus - levý komunismus
- odštěpuje se **ANARCHOKOMUNISTICKÁ ALTERNATIVA (AKA)**
- zbytek - **1155; KOLEKTIVNĚ PROTI KAPITÁLU**
- 2002-04 - stagnace, 2005-07 - anarchistické hnutí téměř kolabuje
- 2007 - ukončení činnosti FAS
- 2008-11 - dominantní role AFA, opouští velkou část anarchistické agendy, odmítá třídní boj, spíše single-issue
- ČSAF - odliv členů i sympatizantů, 2007 - revize programatiky
- 2008-11 - opět nejvýznamnější anarch. organizací v ČR
 - od r. 2015 jako **ANARCHISTICKÁ FEDERACE**, měsíčník A3, také Anarchist Black

DALŠÍ INICIATIVY

- street parties - časopis Konfrontace, squatterři
 - 1998 - „Myslet globálně, jednat lokálně“
- **Vzdělání není zboží**
- **Food, not Bombs**
- **Freedom not Fear** (česká sekce)

- **Voice of Anarchopacifism** - volná komunita
- **Asociace Alerta**

DOGMATICKÉ MARXISTICKO-LENINSKÉ ORGANIZACE

- **KOMUNISTICKÁ STRANA ČECH A MORAVY** - po převratu neúspěšné pokusy o reformu, nebolševické vedení
- **KOMUNISTICKÝ SVAZ MLÁDEŽE** - různé proudy, spolupráce s trockistickými subjekty, opora dogmatického proudu v KSČM
- **SVAZ MLADÝCH KOMUNISTŮ ČESKOSLOVENSKA** - napětí s KSM
- další dogmatické marxisticko-leninské organizace
- subjekty kolem Miroslava Štěpána - **KOMUNISTICKÁ STRANA ČESKOSLOVENSKA**
- Ludvík Zifčák - uskupení **SJEDNOCENÁ FRONTA, KOMUNISTICKÁ STRANA ČESKOSLOVENSKA-ČESKOSLOVENSKÁ STRANA PRÁCE**

KOMUNISTICKÉ- NÁRODOVECKÉ ORGANIZACE

- patriotismus, slovanská vzájemnost
- kritika pangermanismu, amerikanismu, sionismu
- **KLUB ČESKÉHO POHRANIČÍ (1992)**
- **VLASTENECKÉ SDRUŽENÍ ANTIFAŠISTŮ (1991)**
- **SLOVANSKÝ VÝBOR ČESKÉ REPUBLIKY (1998)**
- společné rysy: odmítání požadavků Sudetoněmeckého krajanského sdružení, odpor k EU, NATO; protesty proti radarové základně;
podpora ruské politiky

TROCKISMUS

- už před rokem 89 v rámci levicové opozice
- v rámci LA lidé, kteří mají blízko k rev. marxismu či trockismu - Petr Uhl, Vladimír Říha, Egon Bondy
- Petr Jindra - vznik autonomní skupiny mládeže LA
- vydávají časopis **BUDOUCNOST**, kolem něj česká sekce CWI (Výbor za dělnickou internacionálu) (2002 → **SOCIALISTICKÁ ALTERNATIVA BUDOUCNOST**)
- témata: nezaměstnanost, práva mládeže, žen; kampaně proti rasismu, fašismu, placení školného; práva menšin
- snížení výdajů na zbrojení x zdravotnictví, bydlení, školství, ekologie
- proti privatizaci podniků x dem. dělnická kontrola - výbory volené pracujícími (schvalování hospodářského plánu)

TROCKISMUS

- taktika infiltrace silné politické strany - cíl posun doleva
- působí uvnitř Komunistického svazu mládeže, 93 odchází
- krátce podpora ČSSD
- podpora vzniku tzv. Strany práce (projekt sociálně orientované ekonomiky)
- 1996 - **CHARTA MLÁDEŽE** - neideologická iniciativa
- odmítání školného, rušení škol, privatizace kolejí, menz..., větší rozhodovací
pravomoc mladých; zkrácení pracovního týdne, zvýšení minimální mzdy; proti
diskriminaci menšin; proti vstupu do EU, NATO
- postupně se dostává do pozadí, přílišné zaměření na školství
- stagnace Budoucnosti, nepodařilo se vytvořit soc. org. masového

TROCKISMUS

- podzim 1990 - **DĚLNICKÁ DEMOKRACIE** (1992 **REVOLUČNÍ SOLIDARITA**)
- Thomas Franke (také v LA)
- = česká sekce Socialistické dělnické strany (SWP)
- vytváří **ANTIFAŠTICKOU LIGU** - noví členové
- kritika reálného socialismu i současného systému, je nutné ho svrhnout
- zdola skrze nezávislou akci dělnické třídy
- cílem dělnická demokracie - dělnické výbory, ochrana pomocí lidové gardy
- dále vytvoření rev. strany - nejbojovnější část dělnické třídy
- proti imperialismu, rasismu, diskriminaci menšin

TROCKISMUS

- 1996 - změna názvu na **SOCIALISTICKÁ SOLIDARITA** (SocSol)
- podpora ČSSD ve volbách, snaha ji posunout doleva - neúspěch
- 1997 - vznik **Iniciativy proti rasismu** (IPRA) - SocSol se k ní přihlásila
- frakční boj - odštěpení Socialistické organizace pracujících
- Socialistická akce mládeže proti NATO - účast i SocSol
- platforma **Globalizujme odpor!** - společně s SOP, součást globálního hnutí
proti kapitalismu, proti rasismu, útlaku...

TROCKISMUS

- 1998 - **SOCIALISTICKÁ ORGANIZACE PRACUJÍCÍCH (SOP)**
- vznik odštěpením ortodoxních trockistů od Socialistické solidarity
- také se distancuje od stalinismu; ortodoxní podoba trockismu - člen Ligy za revoluční komunistickou internacionálu / Liga za 5. internacionálu (Trockistický manifest)
- cílem sjednocení světového dělnického hnutí, přechod k socialismu
- platnost dialektického materialismu, třídní boj jako hybná síla dějin
- časopis Socialistická avantgarda
- orientace zejména na KSČM a KSM
- kampaň proti zdražování kolejného, proti represivní drogové politice
- podíl na IPRA
- „Stop MMF!“ - 1999, důsledek neochoty INPEGu spolupracovat se SOP,
společně s KSM: společně se Soc. solidaritou. Globalizujeme odpor“

TROCKISMUS

- 1999- **REVO** (World Revolution) - součást mez. sítě rev. mládeže World Revolution
- v podstatě mládežnická organizace SOP (ne oficiálně), časopis Revo
- člen Iniciativy NE základnám
- odštěpení Nezávislá organizace mládeže REVO
- zbytek - **REVOLUČNÍ INTERNACIONALISTICKÁ ORGANIZACE (RIO)**
- **SOCIALISTICKÁ ALTERNATIVA ŽEN**
- jako ženská organizace SOP
- zejména třídní útlak, boj za práva žen má proto probíhat uvnitř dělnického hnutí

DALŠÍ VÝVOJ A PROUDY

- **NOVÁ ANTIKAPITALISTICKÁ LEVICE** (NAL, 2009-13) - cílem sjednotit trockistické spektrum
- součástí hnutí proti vládním reformám
- nutnost nahradit kapitalismus, vyvlastnění strateg. průmyslu, nutnost rad.
demokratizace odborů, antifašismus, proti diskriminaci, ochrana živ. prostředí
- → opuštění snah založit stranu - občanské sdružení **LEVÁ PERSPEKTIVA**
- proti všem formám diskriminace, ochrana pracujících, sociálně vyloučených...
- 2004 - **KOLEKTIVNĚ PROTI KAPITÁLU** - navazuje na ORA-S; hlavně osvěta
- maoismus - prakticky absentuje

racionalní bolševismus - celoběžná tradice - 2006 **NÍROBNĚ BOLŠEVICKÁ**

LITERATURA A ODKAZY

- Bastl, Martin. *Radikální levice v České republice*. Brno: MPÚ, 2001. 120 s. ISBN 80-210-2722-3.
- Bastl, Martin; Mareš, Miroslav; Smolík, Josef; Vejvodová, Petra. *Krajní pravice a krajní levice v ČR*. Praha: Grada, 2011. 270 s. ISBN 978-80-247-3797-3.
- Anarchistická federace (<http://www.afed.cz/>).
- Antifašistická akce (<http://antifa.cz/>).
- Antifénix (<http://antifenix.noblogs.org/>).
- Asociace Alerta (<http://asociacealerta.noblogs.org/>).
- Černobílí (<https://www.facebook.com/Cernobili>).
- Černorudá příručka (<https://cernorudaprirucka.noblogs.org/>).
- časopis Solidarita (<http://solidarita.socsol.cz/za-cim-stojime>).
- Food, not Bombs (<http://www.foodnotbombs.cz/>).

ODKAZY

- Freedom-not-Fear (<https://www.facebook.com/Svoboda-m%C3%ADsto-strachu-Freedom-not-fearcz-alias-FNFcz-107646199264252>).
- Kolektivně proti kapitálu (<http://protikapitalu.org/>).
- Levá perspektiva (<http://levaperspektiva.cz/>).
- RIO (<http://www.anticapitalista.com/revo-cz/>).
- Socialistická Alternativa Budoucnost (<https://www.facebook.com/SocAlt>).
(<http://www.levice.cz/index.php>).
- Socialistická solidarita (<https://www.facebook.com/SocSol/>).
- Vlastenecké sdružení antifašistů - Antifa (<https://www.facebook.com/vlastenecke.sdruzeni.antifasistu>).
- Voice of Anarchopacifism (<http://voiceofanarchopacifism.noblogs.org/>).